

КУЗНЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ТРАНСПОРТУ ГІРНИЦТВА

Леонід Ширін

доктор технічних наук, професор
завідувач кафедри транспортних систем
і технологій

Національний гірничий університет, Україна

shyrin.l.n@nmu.one

Кафедра рудникового транспорту (з 2004 року – транспортних систем і технологій НГУ) заснована в 1922 році видатними діячами гірничої справи – Олександром Онисимовичем Співаковським та Миколою Сергійовичем Поляковим і стала першою профільною кафедрою у закладах вищої освіти того часу. Засновники кафедри розглядали рудниковий транспорт як невід’ємну частину єдиного технологічного процесу гірничого виробництва «видобуток – транспортування – відвантаження корисних копалин».

З моменту заснування кафедрою завідували видатні вчені у галузі гірничої науки та рудникового транспорту: О.О. Співаковський (1922 – 1933), А.М. Епштейн (1934 – 1937), М.С. Поляков (1937 – 1963), Б.О. Кузнецов (1963 – 1972), О.О. Ренгевич (1972 – 1988), М.Я. Біліченко (1988 – 1995).

Особлива заслуга у розвитку кафедри належить М.С. Полякову. Ще в довоєнні роки він вперше в країні створює на кафедрі лабораторію рудникового транспорту та оснащує її діючим гірничотранспортним устаткуванням, а у післявоєнний період формує визнану в країні наукову школу рудникового транспорту з підготовки кадрів вищої кваліфікації.

Фундаментальними напрямками школи керували учні М.С. Полякова – відомі вчені гірничої науки: Б.О. Кузнецов, І.Г. Штокман, О.О. Ренгевич, М.Я. Біліченко, С.А. Полуянський. Цей період діяльності вчителя й учнів називають «*творчим злетом*» кафедри з усіма ознаками існування наукової школи – наявності не менше трьох поколінь дослідників проблеми.

Характерною рисою кафедри була інтеграція науки з виробництвом. Тому дисертаційні роботи на кафедрі захищали не тільки аспіранти ДГІ, але й представники проектних і науково-дослідних інститутів, а також виробничники з усіх гірничодобувних регіонів країни. Такий підхід створив кафедрі *імідж державної кузні науково-педагогічних і керівних кадрів*.

Більшість науковців, які пройшли горнило наукової школи рудникового транспорту, ставали талановитими педагогами, лідерами самостійних наукових напрямів, а також керівниками навчальних і наукових установ.

Сьогодні подальший розвиток науково-педагогічної діяльності кафедри і позицію державної кузні кадрів гідно очолюють представники третього і четвертого поколінь наукової школи рудникового транспорту.

Подовжуючи традиції школи рудникового транспорту та наукові зв'язки з галузевими НДІ і виробництвом, співробітники кафедри формують творчі колективи та ведуть роботи з обґрунтування: важко навантажених режимів роботи гальмівних систем рейкового транспорту високого технічного рівня (професор Коптовець О.М.); закономірностей поведінки канатних надгрунтових і монорейкових підвісних доріг (доценти Денищенко А.В., Посунько Л.М., Расцветаєв В.О.); параметрів і схем організації робіт навантажувальних машин (доцент Барташевський С.Є., асистент Інюткін І.О.); області застосування трубчастих конвеєрів (доцент Коровяка Є.А., старший викладач Дьячков П.О.); основ педагогіки вищої школи (професор Салов В.О.).

На рубежі ХХ – ХХІ століть, кафедра концентрує увагу на зміцненні взаємовідносин з освітянами й науковцями гірничих регіонів країни та стає науково-консультаційним центром галузі рудникового транспорту.

Поширюючи імідж кузні наукових кадрів кафедра традиційно поповнює своїми випускниками науковий потенціал споріднених кафедр Національного гірничого університету (НГУ) та інших навчальних закладів України, а також галузевих НДІ і гірничих підприємств. Серед них: І.О. Таран – завідувач кафедри управління на транспорті НГУ; В.В. Проців – завідувач кафедри технології гірничого машинобудування НГУ; Д.Л. Колосов – завідувач кафедри будівельної та теоретичної механіки НГУ; О.О. Бейгул – завідувач кафедри металургійного обладнання ДДТУ (м. Кам'янське) В.П. Овчинников – завідувач кафедри гірничої електромеханіки УПА (м. Харків); Ю.Е. Варченко – завідувач кафедри охорони праці УПА (м. Стаханів); С.В. Корнеєв – завідувач кафедри гірничої енергомеханіки і обладнання ДонДТУ (м. Алчевськ); В.І. Зензеров – завідувач відділу механізованого кріплення ДонВугІ (м. Донецьк).

У 2017 році кафедра відзначає 95-річний ювілей. На цей час кафедрою підготовлено 92 кандидата технічних наук та 14 докторів наук.

Стратегія і мета сьогодення кузні науково-педагогічних кадрів транспорту гірництва орієнтовані на консолідацію досягнень у поєднанні гірничої науки, освіти і виробництва та надання наступному поколінню традицій кафедри.

Для вирішення проблем гірництва та запитів роботодавців кафедра готує фахівців за спеціалізаціями: «Гірничотранспортні системи та інженерна логістика» та «Технології акумуляування і транспортування газу».

У 2016 році вперше в регіоні ліцензована спеціальність 185 «Нафтогазова інженерія та технології», за якою здійснюється прийом здобувачів вищої освіти рівнів бакалавра та магістра за спеціалізацію «Технології видобування, транспортування та зберігання вуглеводневих енергоносіїв».